

ЛІТЕРАЛЬНІСТЬ ЯК ОЗНАКА ОБЛІГАЦІЙ

Міндарьова М.Ю., здобувач

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, Україна
civillawscience@gmail.com*

Досліджено літеральність як ознаку бездокументарних облігацій. Визначено, що літеральність розкриває такі три характеристики цінного паперу: документарність у широкому розумінні, форма та зміст документа. Обґрунтовано, що документарність щодо облігацій полягає в тому, що облігація є документом, однак не обов'язково складеним у письмовій формі. Проаналізовано форму та зміст облігації як цінного паперу.
Ключові слова: цінні папери, облігації, літеральність, документарність, документ, ознаки.

ЛИТЕРАЛЬНОСТЬ КАК ПРИЗНАК ОБЛИГАЦИЙ

Миндарева М.Ю.

*Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, ул. Пушкинская, 77, г. Харьков, Украина
civillawscience@gmail.com*

Исследована літеральність як признак бездокументарных облигаций. Определено, что літеральность раскрывают такие три характеристики ценной бумаги: документарность в широком понимании, форма и содержание документа. Обосновано, что документарность относительно облигаций рассматривается как то, что облигация является документом, но не обязательно составленным в письменной форме. Проанализирована форма и содержание облигаций как ценной бумаги.
Ключевые слова: ценные бумаги, облигации, літеральность, документарность, документ, признаки.

LITERALITY AS A FEATURE OF BONDS

Mindaryova M.Y.

*National law university named after Yaroslav the Wise, str. Pushkinskaya, 77, Kharkiv, Ukraine
civillawscience@gmail.com*

The literality as a feature of securities and bonds is analyzed in the article. It's determined that such a feature reveals with three characteristics of security: documentary in a wide sense, form and a content of a document.

Documentary in this case doesn't mean that bond has to be a paper that is the document printed on the paper. In a wide sense documentary provides a bond to be the document by nature. It means that such a document has to be information fixed at material carrier. That's why by its form such a document can be electronic or paper. Despite of collisions between provisions of Law of Ukraine On electronic documents and electronic flow of documents and Law of Ukraine On information in part of determination of document and electronic document respectively, non-documentary bonds are electronic documents that displayed as records on accounts.

Content of bond as a document determines by its details. According to Ukrainian legislation every bond has to reflect such details: kind, type and form of bond issue, code of bond, its series (in the presence of), the quantity of bond, nominal value of one bond, total nominal value of bonds within issue (series), information about issuer, term of bond repayment, rate and term of interest repayment (for interest bonds), date of approval the decision about bonds placement, series and number of bond certificate.

In that case the author concludes that in view of form of bonds as non-documentary securities all the details of bonds are not able to be reflected on accounts. In that case all the details of bonds that join with one issue (series) reflect in global certificate. And this certificate is being holding by depository institution till all the bond come out of civil circulation because of its repayment or cancellation of bond issue.

Key-words: securities, bonds, literality, documentary, document, features.

У сучасних умовах розвитку цивільного права та стану дослідженості приватноправових питань юриспруденції цінні папери відносяться до тієї частини наукового масиву, який потребує більш детального та глибокого пізнання. Поясненням цьому є відносно нетривале існування вітчизняного ринку цінних паперів та малодослідженість цивільного обороту окремих видів зазначених об'єктів правовідносин.

Активний розвиток технологій і їх запровадження в традиційні юридичні механізми цивільного обороту цінних паперів вимагають переосмислення окремих ознак останніх. Цікавим у такому аспекті є науковий аналіз літеральності як однієї з визначальних ознак облігації, особливо зважаючи на те, що останні, відповідно до положень вітчизняного законодавства, можуть мати винятково бездокументарну форму.

Розгляду особливостей цивільного обороту облігацій присвятили праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як М.М. Агарков, К.М. Амбарцумян, С.С. Алексеев, В.А. Белов, Т.В. Бобко, Т.В. Боднар, М.І. Брагінський, А.М. Ісаєв, М.Ф. Казанцев, І.С. Канзафарова, Н.С. Кузнецова, Г.П. Кухарева, С.В. Лялін, Н.І. Майданик, Р.А. Майданик, С.О. Погрібний, О.В. Розгон, В.М. Слома, І.В. Спасибо-Фатеева, О.О. Федоришин, Є.С. Філіпенко, В.П. Янишен, І.В. Яремова, В.Л. Яроцький та ін.

Метою статті є проведення наукового аналізу літеральності як ознаки облігацій, що існують винятково в бездокументарній формі.

Будучи цінним папером, облігація має як родові ознаки, притаманні всім цінним паперам, так і індивідуальні, властиві винятково їй. Однією з ознак, що притаманні всім цінним паперам та облігаціям, зокрема, є літеральність. В одній зі своїх праць В.Л. Яроцький, розглядаючи ознаки цінних паперів, посилається на В.М. Гордона, який розглядав літеральність як ознаку, яка позначає, що цінний папір повинен містити обсяг правової інформації, необхідної та достатньої для визначення характеру й обсягу виражених у них майнових прав, імені (найменування) їх власника (для іменних та ордерних документів), а також їх форми, групи, виду, особливостей випуску й обігу та іншої інформації правового характеру [1, с. 76-100].

З наведеного, на нашу думку, можна сформулювати висновок про те, що літеральність розкриває такі три характеристики цінного паперу: документарність у широкому розумінні, форма та зміст документа. Документарність в окресленому нами ракурсі означає не існування облігації в документарній формі, а те, що облігація є документом. Це питання має принципове значення, особливо зважаючи на те, що облігації, відповідно до положень Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», можуть існувати винятково в бездокументарній формі.

Поняття документа міститься в абзаці 2 частини 1 статті 1 Закону України «Про інформацію», відповідно до якої документ – матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження й передавання в часі та просторі [2, ст.1]. В аспекті наведеного нормативного положення можна зробити висновок, що визначальною рисою документа є фіксованість, яка встановлює здатність інформації бути відображеною в ньому. Враховуючи те, що фіксованість на цьому етапі розвитку правової системи та суспільних відносин наділені лише матеріальні носії, то в такому сенсі документом може бути саме матеріальний носій, який містить інформацію. Однак це зовсім не означає, що такий носій має бути паперовим. Замість нього можуть застосуватися також електронні засоби фіксації, відтворення та зберігання інформації, у зв'язку із чим поняття електронного документа, яке міститься в статті 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», повністю вписується в розуміння документа в аспекті бездокументарних цінних паперів. Відповідно до частини 1 вказаного закону електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа [3, ст.5].

Враховуючи наведене, якщо йти від зворотного, то облігація як бездокументарний цінний папір може розглядатися як документ, зокрема електронний, якщо вона відображена у формі інформації на матеріальному носії. Разом із тим у такому ракурсі виникають протиріччя навіть у межах Закону України «Про інформацію», адже абзацом 4 частини 1 статті 1 цього закону встановлюється, що інформацією є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [2, ст.1]. Наведене положення виглядає щонайменше непослідовним, адже за його логікою інформація, яка відображується у формі даних на електронних носіях, не є документом, оскільки документ є матеріальним носієм, у той час як аналізоване положення протиставляє такі носії електронному вигляду. Однак таке розуміння документа водночас унеможливує існування електронних документів у розумінні статті 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», що повністю нівелює відповідні нормативні положення.

Водночас у такому аспекті дослідження варто звернути увагу на ще одну особливість, зокрема на те, що електронні дані хоча умово й представлені у формі «нулів та одиниць» як електронних засобів фіксації інформації, однак такі відомості містяться на електронних накопичувачах, які мають матеріальну форму. У зв'язку з наведеним будь-яке існування електронних даних передбачає існування матеріальних електронних накопичувачів для їх обробки та зберігання.

Разом із тим все ж таки виникає питання стосовно того, що саме треба вважати облігацією з урахуванням її бездокументарної форми, тобто чим є облігація як цінний папір.

Аналізуючи визначення документів в аспекті дослідження бездокументарної форми цінних паперів, Л.М. Саванець доходить висновку, що електронний запис, здійснений зберігачем цінних паперів, як форма існування бездокументарних цінних паперів є документом, тобто доказом існування бездокументарних цінних паперів у матеріальному світі. При цьому вчений зазначає, що в разі бездокументарної форми існування цінних паперів їх рахунок виступає юридичною категорією, а запис на ньому є відповідником матеріального об'єкта [4, с. 257]. Розглядаючи наведене питання більш широко, В.Л. Яроцький зазначає: «Здійснений зберігачем обліковий запис як електронна форма посвідчення майнових прав у зобов'язально депозитарних відносинах юридично замінює бланк сертифіката паперового документа. Цей запис і змістовно втілені (а тому інструментально підпорядковані) у ньому майнові права з урахуванням тісного правового зв'язку між ними підлягають розгляду як бездокументарний цінний папір. Правове значення цього облікового запису як електронного документа, носія правової інформації стосовно відповідного майнового права та, зрештою, об'єкта-інструмента його посвідчення зберігається» [5, с. 128].

На нашу думку, зазначена позиція найбільш повно й точно розкриває конкретну форму існування бездокументарного цінного паперу, зокрема облігації. Крім того, така позиція підкріплена й нормативно. Абзацом 3 частини 1 статті 1 Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» передбачається, що бездокументарна форма цінного паперу – здійснений зберігачем обліковий запис, який є підтвердженням права власності на цінний папір [6, ст.1]. Однак, на жаль, у положеннях чинного Закону України «Про депозитарну систему України» наведена норма не знайшла свого відображення, хоча, незважаючи на це, інші положення згаданого закону повністю підтверджують висловлену В.Л. Яроцьким позицію. Зокрема, частиною 1 статті 8 Закону України «Про депозитарну систему України» встановлюється, що підтвердженням прав на цінні папери та прав за цінним паперами, що існують у бездокументарній формі, а також обмежень прав на цінні папери в певний момент часу є обліковий запис на рахунок в цінних паперах депонента в депозитарній установі.

Документальним підтвердженням наявності на певний момент часу прав на цінні папери та прав за цінними паперами депонента (у разі зарахування цінних паперів на депозит нотаріуса – відповідного кредитора) є виписка з рахунка в цінних паперах депонента, яка видається депозитарної установою на вимогу депонента або в інших випадках, установлених законодавством і договором про обслуговування рахунка в цінних паперах. При цьому, як вбачається з положення частини 2 статті 8 наведеного закону, така виписка не є цінним папером, а тому виконує лише інформативну функцію та не може бути об'єктом правовідносин [7, ст.8].

Що стосується змісту облігації як цінного паперу й елемента, який характеризує таку ознаку облігації, як літеральність, то, на нашу думку, він визначається двома аспектами: технічним і юридичним. Технічний аспект змісту облігації пов'язаний із необхідністю відображення в ній усіх передбачених положеннями законодавства реквізитів. Що стосується юридичного аспекту змісту облігації як цінного паперу, то він визначається тим, що облігація підтверджує існування майнових правовідносин, що виникли між емітентом і власником облігації. У поєднанні з технічним аспектом юридичний дає змогу встановити права, які підтверджуються облігацією, а також визначити, чи є така облігація обігоздатною. Зокрема, відповідно до статті 196 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) обов'язкові реквізити цінних паперів, вимоги щодо форми цінного паперу й інші необхідні вимоги встановлюються законом.

Документ, який не містить обов'язкових реквізитів цінних паперів і не відповідає формі, встановленій для цінних паперів, не є цінним папером [8, ст.196]. С.С. Хорунжий, аналізуючи наведене законодавче положення, зазначив: «Ця стаття базується на одному з законів діалектики – єдності форми та змісту» [9, с. 21]. Разом із тим, якщо проаналізувати положення ЦК України, Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», а також Закону України «Про депозитарну систему України», можна зробити висновок, що нормотворцем не витримано вимог частини 1 статті 196 ЦК України, адже положення жодного з наведених законодавчих актів не визначають реквізити облігації.

Варто зазначити, що згідно з прийнятою в юридичній літературі позицією реквізити облігації можуть бути відображені в сертифікаті облігації, який є документом, що підтверджує факт володіння нею певною особою. Таким чином, якщо звернутися до частини 8 статті 7 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» у редакції станом на 25 травня 2011 р., то можна побачити, що нею встановлювався зміст сертифікату облігації. Відповідно до наведеного положення в сертифікаті облігації зазначається назва виду цінного паперу, найменування та місцезнаходження емітента,

міжнародний ідентифікаційний номер цінного паперу, номінальна вартість облігації, загальна сума випуску, строк погашення, розмір і строки виплати відсотків (для відсоткової облігації), дата прийняття рішення про розміщення облігацій, серія й номер сертифіката облігації, підпис керівника емітента або іншої уповноваженої особи, засвідчений печаткою емітента [10, ст.7]. Разом із тим Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо облігацій» від 2 червня 2011 р. № 3461-VI, який набрав чинності 1 січня 2012 р., частину 8 було виключено зі статті 7 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» [11, п.4]. У зв'язку з наведеним, враховуючи, що «бездокументарний цінний папір – це обліковий запис на рахунках», можна зробити висновок, що «інформація, обов'язкова для відображення на рахунках для облігації», є реквізитами облігації. Пунктом 3.8. Норм та правил обліку цінних паперів у Національній депозитарній системі, затверджених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 квітня 2000 р. № 40, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 вересня 2000 р. за № 616/4837, передбачається, що облік цінних паперів депозитарними установами здійснюється з використанням балансових рахунків депозитарного обліку, які розподіляються на активні балансові рахунки депозитарного обліку та пасивні балансові рахунки депозитарного обліку. Активні використовуються для обліку місця зберігання цінних паперів і стану випуску цінних паперів, у той час як пасивні використовуються для обліку належності цінного папера власникам, обліку цінних паперів на рахунках зберігача, депозитарія-кореспондента або емітента в депозитарії та для обліку режиму обтяження зобов'язаннями (обмеження в обігу) цінного папера [12, п.3.8]. Разом із тим наведені норми та правила втратили чинність на підставі Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку» від 28 жовтня 2014 р. № 1447, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 листопада 2014 р. за № 1441/26218.

Регулювання порядку обліку цінних паперах на відповідних рахунках здійснюється положеннями Стандарту депозитарного обліку № 1 «Загальні засади здійснення депозитарного обліку. Балансові рахунки депозитарного обліку», затвердженого рішенням Національного депозитарію України від 25 жовтня 2010 р. № 25/1, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2000 р. за № 796/5017 [13].

Що ж стосується реквізитів облігації, які є необхідними для її оборотоздатності, то ними є інформація, що відображається на відповідних рахунках та згідно з підпунктом 3 пункту 2 розділу 4 Положення про провадження депозитарної діяльності, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 23 квітня 2013 р. № 735, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 червня 2013 р. за № 1084/23616, зокрема відображається у виписці про стан рахунку в цінних паперах депонента: найменування емітента цінних паперів, код за ЄДРПОУ емітента цінних паперів, вид, тип, форма випуску цінних паперів, код цінних паперів, серія випуску цінних паперів (за наявності), кількість цінних паперів, номінальна вартість одного цінного папера, загальна номінальна вартість цінних паперів [14, п.2].

Разом із тим, як вбачається з наведеного, відповідна інформації є неповною, адже не враховує такі важливі відомості, як місцезнаходження емітента, строк погашення облігацій, розмір і строки виплати відсотків (для відсоткової облігації), дата прийняття рішення про розміщення облігацій, серія та номер сертифіката облігацій тощо. Уся зазначена інформація міститься в глобальному сертифікаті, форма якого відображена в Додатку 2 до Положення про глобальний сертифікат та тимчасовий глобальний сертифікат, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30 липня 2013 р. № 1332, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20 серпня 2013 р. за № 1434/23966 [15]. Відповідно до пункту 2 частини й статті 1 Закону України «Про депозитарну систему України» глобальний сертифікат є документом, що містить інформацію про випуск цінних паперів, оформлюється емітентом після завершення емісії цінних паперів, зберігається Центральним депозитарієм цінних паперів, а у випадках, встановлених цим законом, – Національним банком України; та є підставою для зберігання й обліку відповідних паперів та обліку зобов'язань емітента за відповідним випуском цінних паперів [7, ст.1].

Враховуючи наведене, реквізити облігації як бездокументарного цінного паперу містяться саме в глобальному сертифікаті, що підтверджує позицію, яку підтримують багато вчених і яку можна відобразити думкою Г.М. Шевченко: сертифікат заміщує собою цінний папір, що є закономірним, адже емісійні цінні папери не наділені індивідуальними ознаками в межах одного випуску, а являють

собою певну кількість однорідних цінних паперів, що посвідчують однаковий обсяг прав, тому права на такі папери й можуть бути посвідчені сертифікатами [16, с. 158].

В аспекті ж вітчизняного законодавства та системи електронного обліку цінних паперів, вважаємо, глобальний сертифікат не є документом, який посвідчує права осіб на цінні папери, адже цю функцію виконують облікові записи. Сертифікат у свою чергу містить інформацію, що є характерною для всіх облігацій окремого випуску, зокрема їх реквізити. При цьому варто зазначити, що в такому аспекті, на нашу думку, облік облігацій у бездокументарній формі фактично стирає різницю між іменними облігаціями й облігаціями на пред'явника, адже підтвердженням права власності на облігації є перебування облігацій (у формі облікових записів) на рахунку відповідної особи (власника), а тому фактично підтвердженням права власності є не запис на облігації, а наявність облігації на рахунку конкретного суб'єкта.

Що стосується *підтверджуючого характеру облігації як цінного паперу*, то, як вбачається з визначення облігації, зафіксованому в частині 1 статті 7 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», такий цінний папір посвідчує внесення його першим власником грошей і визначає відносини позики між власником облігації й емітентом [10, ст.7]. У такому розумінні облігація є підтвердженням майнових відносин між емітентом і власником цінного паперу. Як зазначила Є.В. Гузь, майновими відносинами є вольові відносини стосовно речей та інших матеріальних благ, які визначають правомочності власника майна, пов'язані з володінням, користуванням, розпорядженням майном, за умови, що ці правомочності набуті на законних підставах [17, с. 117]. Як об'єкт майнових відносин розглядаються майнові права, які, як вдало зазначила С.І. Шимон, можна визначити як міру можливої поведінки уповноваженої особи, змістом якої є володарювання об'єктом, який має економічну цінність (речами, грошима, майновими вимогами, об'єктами інтелектуальної власності) або претендування на вчинення зобов'язаними особами дій щодо передавання такого об'єкта та на утримання третіх осіб від посягання на нього [18, с. 199]. При цьому вчений цілком справедливо зазначає, що саме майнове право як об'єкт має винятково мінову вартість, проте завдяки цій властивості, незалежно від своєї ідеальної природи, об'єктивується в складі майна [19, с. 210]. В аспекті «двоєдиної» природи облігації як цінного паперу виникнення прав на неї у власника означає виникнення прав на цінний папір як безтілесну річ і прав за цінним папером, що певним чином «розшаровує», однак не роз'єднує, об'єкт відповідних правовідносин (цінний папір).

Узагальнюючи вищевикладене, можна констатувати, що літеральність облігації розкриває такі три характеристики цінного паперу: документарність у широкому розумінні, форма та зміст документа. В окресленому ракурсі документарність означає не існування облігації в документарній формі, а те, що облігація є документом загалом. Незважаючи на термінологічні неточності, які створюються конкуренцією положень Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про інформацію» в частині визначення документа й електронного документа, бездокументарні облігації є електронними документами, що відображені у формі облікових записів на рахунках цінних паперів їх власників. У свою чергу з точки зору змісту облігація характеризується сукупністю певних реквізитів, що відображаються на рахунках у цінних паперах та в глобальному сертифікаті, зокрема, у вигляді інформації про вид, тип, форму випуску облігацій, код облігацій, серію випуску (за наявності), кількість облігацій, номінальну вартість однієї облігації, загальну номінальну вартість облігацій, а також інформації про емітента, строк погашення облігацій, розмір і строки виплати відсотків (для відсоткової облігації), дату прийняття рішення про розміщення облігацій, серію та номер сертифіката облігацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яроцький В.Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин (основи інструментальної концепції) : монографія / В.Л. Яроцький. – Х. : Право, 2006. – 544 с.
2. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650 (зі змінами).
3. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 275 (зі змінами).
4. Саванець Л. Правова природа бездокументарних цінних паперів / Л. Саванець // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. юридична – 2011. – Вип. 54. – С. 253-259.

5. Яроцький В.Л. Інструментальна концепція цінних паперів : доктринальне наступництво основних положень / В.Л. Яроцький // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2006. – № 3 (46). – С. 125-134.
6. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні : Закон України від 10 грудня 1997 року № 710/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 15. – Ст. 67 (зі змінами).
7. Про депозитарну систему України : Закон України від 06 липня 2012 року № 5178-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2013. – № 39. – Ст. 517 (зі змінами).
8. Цивільний кодекс України : за станом на 01 березня 2015 року // Відом. Верхов. Ради України – 2003. – №№ 40 – 44. – Ст. 356.
9. Хорунжий С. Аналіз теоретичних засад формування інструментів біржової торгівлі цінними паперами / С. Хорунжий // Ринок цінних паперів України. – 2009. – № 3 – 4. – С. 19-30.
10. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268 (зі змінами).
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо облігацій : Закон України від 02 червня 2011 року № 3461-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 578.
12. Про затвердження Норм та правил обліку цінних паперів у Національній депозитарній системі : рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 квітня 2000 року № 40, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15 вересня 2000 року за № 616/4837 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 38. – Ст. 1644 (зі змінами).
13. Про затвердження Стандарту депозитарного обліку № 1 «Загальні засади здійснення депозитарного обліку. Балансові рахунки депозитарного обліку» : рішення Національного депозитарію України від 25 жовтня 2010 року № 25/1, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2000 року за № 796/5017 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 46. – Ст. 2028.
14. Про затвердження Положення про провадження депозитарної діяльності : рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 23 квітня 2013 року № 735, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 27 червня 2013 року за № 1084/23616 // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 52. – Ст. 1910 (зі змінами).
15. Про затвердження Положення про глобальний сертифікат та тимчасовий глобальний сертифікат : рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30 липня 2013 року № 1332, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2013 року за № 1434/23966 // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 71. – Ст. 2630 (зі змінами).
16. Шевченко Г.Н. Начало презентации как признак ценных бумаг / Г.Н. Шевченко // Університетські наук. записки. – 2007. – № 2 (22). – С. 156-163.
17. Гузь Є.В. Майнові відносини та їх характерні ознаки / Є.В. Гузь // Бюл. М-ва юстиції України. – 2013. – № 12 (146). – С. 112-118.
18. Шимон С.І. Поняття майнових прав у цивільно-правовій теорії та законодавстві / С.І. Шимон // Часопис Київ. ун-ту права. – 2012. – № 4. – С. 196-199.
19. Шимон С.І. Сутність майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин : спроба теоретичного осмислення / С.І. Шимон // Держава і право : Зб. наук. пр. Юрид. і політ. науки. – 2013. – Вип. 59. – С. 208-213.

REFERENCES

1. Yarotskiy, V.L. (2006), *Tsinni papery v mekhanizmi pravovoho regulyuvannya maynovikh vidnosyn (osnovy instrumentalnoyi kontseptsyi) : monohrafiya* [Securities in the mechanism of legal regulation of property relations (basics of instrumental concepts) : monograph], Pravo, Kharkiv, Ukraine.
2. “On Information” : Law of Ukraine of October 2, 1992 № 2657-XII, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 1992, no. 48, art. 650.

3. "On Electronic Documents and Electronic Documents Circulation" : Law of Ukraine of May 22, 2003 № 851-IV, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2003, no. 36, art. 275.
4. Savanets, L. (2011), "Legal nature of uncertificated securities", *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya Yurydychna*, iss. 54, pp. 253-259.
5. Yarotskyi, V.L. (2006), "Instrumental concept of securities : doctrinal continuity of the main provisions", *Visnyk Akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny*, no. 3 (46), pp. 125-134.
6. "On the National Depository System and Peculiarities of Electronic Circulation of Securities in Ukraine" : Law of Ukraine of December 10, 1997 № 710/97-BP, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 1998, no. 15, art. 67.
7. "On Depository System of Ukraine" : Law of Ukraine of July 6, 2012 № 5178-VI, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2013, no. 39, art. 517.
8. "Civil Code of Ukraine", as for March 1, 2015, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2003, no. 40-44, art. 356.
9. Khorunzhyi, S. (2009), "Analysis of theoretical principles of forming tools of securities exchange", *Rynok tsinnykh paperiv Ukrayiny*, no. 3-4, pp. 19-30.
10. "On Securities and Stock Market" : Law of Ukraine of February 23, 2006 № 3480-IV, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2006, no. 31, art. 268.
11. "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Bonds" : Law of Ukraine of June 2, 2011 № 3461-VI, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2011, no. 51, art. 578.
12. "On approval of rules and regulations of accounting for securities in the National Depository System" : Decision of the State Commission on Securities and Stock Market on April 13, 2000 № 40, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on September 15, 2000 by № 616/4837, *Ofitsiynyi visnyk Ukrayiny*, 2000, no. 38, art. 1644.
13. "On approval of the standard of depository accounting № 1 "General principles of depository accounting. Balance sheet accounts of depository accounting" : Decision of the National Depository of Ukraine on October 25, 2010 № 25/1, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on November 10, 2000 by № 796/5017, *Ofitsiynyi visnyk Ukrayiny*, 2000, no. 46, art. 2028.
14. "On approval of the Regulation on the proceeding of depository activity" : Decision of the National Commission on Securities and Stock Market on April 23, 2013 № 735, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on June 27, 2013 by № 1084/23616, *Ofitsiynyi visnyk Ukrayiny*, 2013, no. 52, art. 1910.
15. "On approval of the Regulation on global certificate and temporary global certificate" : Decision of the National Commission on Securities and Stock Market on July 30, 2013 № 1332, registered in the Ministry of Justice of Ukraine on August 20, 2013 by № 1434/23966, *Ofitsiynyi visnyk Ukrayiny*, 2013, no. 71, art. 2630.
16. Shevchenko, G.N. (2007), "Start of the presentation as a sign of securities", *Universytetski naukovi zapiski*, no. 2 (22), pp. 156-163.
17. Guz, E.V. (2013), "Property relations and their characteristic features", *Byuliten Ministerstva yustitsiyi Ukrayiny*, no. 12 (146), pp. 112-118.
18. Shimon, S.I. (2012), "The concept of property rights in civil law and legal theory", *Journal of Kyiv Law University*, no. 4, pp. 196-199.
19. Shimon, S.I. (2013), "The essence of property rights as objects of civil relations : an attempt of theoretical understanding", *Derzhava i pravo : Zbirnyk naukovykh prats. Yurydychni i politychni nauky*, iss. 59, pp. 208-213.